

Turun yliopisto
University of Turku

EV.LUTH.
KYRKAN
I FINLAND

Åbo och S:t Karins
kyrkliga samfällighet

Åbo universitet och Åbo och S:t Karins kyrkliga samfällighet 2.11.2016

App med förstärkt verklighet väcker 1500-talet till liv i Åbo domkyrka

Ordets smedja (fi. Sanan seppä) är en mobilapplikation som utnyttjar förstärkt verklighet i Åbo domkyrka för att berätta hur det gick till när reformationen kom till Finland och om de förändringar som reformationen orsakade i kyrkan och för folket. Appen är ett samarbete mellan Åbo universitet, Åbo och S:t Karins kyrkliga samfällighet samt Kyrkostyrelsen som ett led i 500-årsmarkeringen av den protestantiska reformationen under år 2017. Appen går att ladda ner gratis till Android- och iOS-surflattor.

Med förstärkt verklighet avses att virtuella element som har skapats med datorer läggs till den verkliga, materiella världen.

– Ordets smedja är en förstärkt verklighet-helhet som berättar en historia, lite som en film, för att ge en hel del kulturhistorisk information. Appen fungerar i rummet på vanliga mobilapparater utan speciella lokaliseringmarker. Andra appar som kombinerar saker på just det här sättet finns egentligen inte, berättar specialforskare **Teijo Lehtonen** vid Technology Research Center på Åbo universitet.

Ordets smedja-appen levandegör händelser under 1500-talet genom åtta scener på olika håll i domkyrkan. Användaren kan se scenerna i domkyrkan på en surfplatta som gör att personerna i berättelsen virtuellt syns i kyrkan.

Mitt upp i reformationens historia

Reformationen förändrade både kyrkan och samhället i Finland. Hur vände det upp och ner på vanliga människors liv, seder, sätt att tänka och tro i Finland?

Appen Ordets smedja låter dagens människor följa med smeden Olav, hans fru Katarina, smedsonen Hemming och 46 andra figurer i Åbo domkyrka på 1500- och 1600-talet. Huvudpersonerna är en fiktiv familj som sätter sin son i skolan i Åbo, där Mikael Agricola undervisar. Samtidigt förändras mycket i kyrka och samhälle när landet blir lutherskt efter att ha varit katolskt. Sonen ger upphov till en prästsläkt som deltar i utvecklandet av det finska skriftspråket, folkbildningen och utbildningsväsendet. Appen börjar med firandet av biskop Hemmings saligförklaring 18.6.1514 och avslutas med den första finska bibelöversättningen Biblia 1.8.1642.

– Ordet smedja är en del av Reformationens märkesår 2017-programmet i Åbo. En av avsikterna med märkesåret är att inspirera finländarna att bekanta sig med sina egna kulturella och religiösa rötter, säger **Katariina Ylikännö**, projektkoordinator för Reformationens märkesår.

Appen är riktad till besökare i Åbo domkyrka och den går också att använda som undervisningsmaterial inom historia, religion, finska och teknologi när skolklasser besöker domkyrkan. Användaren kan i appen söka information om personerna i berättelsen. En del av dem är verkliga historiska personer, medan andra är fiktiva. Appen berättar om personer, föremål och händelser med anknytning till berättelsen och via appen får man också tillgång till ett mer omfattande webbaserat bakgrundsmaterial. Appens huvudspråk är finska men är textad på svenska och engelska.

Forskningsprojekt om att använda blandad verklighet i kulturmiljöer

Ordets smedja har sina rötter i forskningsprojektet MIRACLE. Projektet undersöker hur blandad verklighet kan tillämpas inom kulturturism och i undervisning utanför klassrummet. Ett centralt mål är att utveckla kostnadseffektiva metoder så att även små aktörer kan erbjuda allmänheten nya, intressanta sätt att bekanta sig med kulturmål.

– Blandad verklighet erbjuder ett intressant sätt att konkretisera historiska fenomen samt vårt immateriella kulturarv genom att kombinera bevarade byggnader och föremål med ett digitalt innehåll. Att forskare i historia får nya presentationsformer vid sidan om det skrivna ordet skapar nya möjligheter samtidigt som det är en utmaning, säger **Lauri Viinikkala**, projektforskare i Finlands historia vid Åbo universitet.

– Det gäller att fästa speciell uppmärksamhet vid spårbarheten i den digitala information som skapas inom den historiska forskningen, fortsätter Viinikkala, som arbetar på sin doktorsavhandling i ämnet.

Ordets smedja har förverkligats i samarbete med Technology Research Center (TRC) och Finlands historia vid Åbo universitet och de samarbetspartners som har deltagit i projektet. Forskarna i Finlands historia har sammanställt den historiekunskap som presenteras i appen medan t.ex. professor emerita **Kaisa Häkkinen** har bidragit med expertis i gammal finska. Manuset till berättelsen har skapats av författaren **Tytti Issakainen** från Åbo.

TRC har format personfigurena, som har fått kläder av historieforskarna. Figureernas rörelser har animerats med hjälp av motion capture-teknik av scener med amatörskådespelare från Åbo i regi av **Emmi Louhivuori** och replikerna har amatörskådespelare likaså bidragit med.

Appens helhetsplanering och tekniska förverkligande har skötts av ett utvecklarteam vid Åbo universitets Technology Research Center. Plattformen är spelmotorn Unity 3D och till att placera de virtuella elementen i rummet används programmet ALVAR, som har utvecklats på Teknologiska forskningscentralen VTT. I kyrkan finns Bluetooth-fyrar som ger den ungefärliga positionering som används i appen.

MIRACLE (Mixed Reality Applications for Culture and Learning Experiences) är forskningsprojekt för åren 2015–17 som har finansierats av Innovationsfinansieringsverket Tekes. Förutom Åbo universitet deltar forskningsenheter från Helsingfors och Tammerfors universitet och VTT samt ett tjugotal företag och offentliga aktörer.

FAKTARUTA

- Appens webbplats: www.sananseppa.fi
- Besökaren kan ladda ner Ordets smedja-appen på sina egna surfplattor i Apples AppStore och Google Play från och med början av november. Närmare uppgifter om vilka apparater appen fungerar på finns på appens webbplats.
- I Åbo domkyrka finns några surfplattor med appen färdigt uppladdad som man kan få låna mot pass eller ID-kort.
- Appens sida på Åbo universitet: <http://ar.utu.fi/project/wordsmith>
- Projektet MIRACLE: <http://ar.utu.fi/research/miracle>

MER INFORMATION:

Teijo Lehtonen, specialforskare, Technology Research Center TRC / Åbo universitet +358 44 440 0005 tetale@utu.fi
Paula Heino, informationschef, Åbo och S:t Karins kyrkliga samfällighet +358 40 3417281 paula.heino@evl.fi
Hannu Majamäki, koordinator, Kyrkans gemensamma webbarbete, Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland +358 50 0703 367 hannu.majamaki@evl.fi

PRESSFOTON:

Pressfoton finns tillgängliga i Kyrkans bildservice <http://kuvapankki.evl.fi/Login.jsp?collID=SkOcah40>